

Aan de orde is het **tweeminutendebat Innovatie (CD d.d. 21/06)**.

De voorzitter:

Dit is het laatste tweeminutendebat van deze avond en daarmee dus ook voor het reces. We hebben een vijftal sprekers. De eerste spreker is de heer Romke de Jong namens D66.

De heer Romke de Jong (D66):

Voorzitter. Wat een eer dat we het parlementaire jaar mogen afsluiten met innovatie en met de bedrijven die daar zo hard mee bezig zijn.

Voorzitter. We hebben een goed debat gehad met de minister, maar het leidt bij mijn fractie nog tot twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de regionale ontwikkelingsmaatschappijen, ROM's, als aanjagers van innovatie- en concurrentiekracht een belangrijke rol spelen om de kracht van innovatief mkb in de regio te ontsluiten;

constaterende dat de ROM's zich op dit moment onvoldoende gehoord voelen in Den Haag en stellen dat hun slagkracht nu onvoldoende is om het innovatieve mkb echt te kunnen helpen;

constaterende dat er op dit moment een meerjarenplan wordt opgezet conform de motie-Amhaouch c.s.;

verzoekt de regering om nog dit jaar samen met de ROM's en de provincies inzichtelijk te maken wat er nodig is om de aanjagende positie te versterken om zo innovatiekracht in de regio beter te ontsluiten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Romke de Jong, Van Strien, Van der Graaf en Amhaouch.

Zij krijgt nr. 124 (33009).

De heer Romke de Jong (D66):

Voorzitter. Dan heb ik nog één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het voor innovatieve bedrijven die de stap van start-up naar scale-up willen maken uitdagend is om grotere investeringen op te halen;

overwegende dat investeringen in een innovatieve economie van maatschappelijke waarde zijn en dat deze aansluiten bij de impactdoelstellingen die pensioenfondsen hebben;

overwegende dat de minister de Kamer zal informeren over het Tibi-initiatief, waarbij de Franse regering convenanten heeft opgezet met institutionele investeerders om meer te investeren in scale-ups;

constaterende dat er in Nederland op dit moment belemmeringen bestaan voor pensioenfondsen om op grotere schaal te investeren in durfkapitaal;

verzoekt de regering om deze belemmeringen in kaart te brengen en te onderzoeken op welke manier deze belemmeringen gemitigeerd kunnen worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Romke de Jong, Amhaouch en Van Strien.

Zij krijgt nr. 125 (33009).

De heer Romke de Jong (D66):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer De Jong, voor uw inbreng namens D66. Dan nodig ik de volgende spreker uit van de zijde van de Kamer. Dat is de heer Van Strien namens de VVD.

De heer Van Strien (VVD):

Voorzitter, dank. We hebben een mooi debat met de minister gehad over hoe we ons innovatieve verdienvermogen gaan verstevigen, zodat we ook in de toekomst onze banen en boterhammen veilig kunnen stellen. De VVD is blij met de toezeggingen die de minister deed op het gebied van de langetermijnruimteagenda, de rol van Techleap, ecosystemen en met de goede brief van vandaag met het nieuws over de SDS. Om de koers van de minister nog wat meer kracht bij te zetten en drie losse eindjes uit het debat dicht te schroeien, heb ik drie vragen en een motie.

Kan de minister toezeggen dat ze als verantwoordelijk bewindspersoon voor aanbestedingen een reactie aan de Kamer zal sturen op de aan haar tijdens het commissiedebat aangeboden analyse over strategisch aanbesteden?

De heer Van Strien (VVD):

Kan de minister ook een reactie aan de Kamer sturen op de analyse van de Kennissteden over de infrastructuur van ecosystemen?

Tot slot is er de toezegging dat zij een brief gaat sturen over Techleap. Kan zij daarbij het gehele systeem van start-ups, scale-ups en grown-ups betrekken, om te kijken hoe die elkaar goed kunnen versterken?

Tot slot, voorzitter. Ik teken een aantal goede moties van mijn collega's mee en ik heb zelf de volgende motie. De klok staat nog steeds op twee minuten, dus ik kan oeverloos doorgaan. Dit wordt filibustering.

De voorzitter:

Dat kunt u niet, want ik houd de tijd ook in de gaten.

De heer Van Strien (VVD):

Dan de motie over het toekomstbesteding financieringsinstrumentarium.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het ministerie van EZK momenteel plannen uitwerkt om ons toekomstig verdienvermogen te versterken en economische groei te verhogen, via onder andere de nota perspectief economie 2050, de technologie-strategie en de herijking van het missiegedreven innovatiebeleid en het topsectorenbeleid;

constaterende dat het financieringsinstrumentarium van EZK als vliegwiel dient te functioneren om ons verdienvermogen te versterken;

verzoekt de regering verkennende voorstellen te doen over hoe, waar nodig, binnen het huidige innovatie- en financieringsinstrumentarium de doelen aangepast dienen te worden zodat deze maximaal aansluiten bij onder andere de ambities in het Perspectief op de Nederlandse Economie, het herijkte missiegedreven innovatiebeleid, de Nationale Technologiestrategie en de groeiemarktenstudie ten behoeve van duurzame innovatieve verdienmodellen passende bij de uitdagingen van morgen;

verzoekt de regering tevens om met haar inzet ten aanzien van Europese gelden voor innovatie en innovatieve bedrijven, bij deze ambities aan te laten sluiten en deze inzet mee te nemen in bovenstaande voorstellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Strien.

Zij krijgt nr. 126 (33009).

De heer Van Strien (VVD):

Ik wens iedereen een heel goed reces toe.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik ben blij dat u nog lucht heeft. Anders zou dat niet de bedoeling moeten zijn. Dan geef ik het woord aan

de volgende spreker van de zijde van de Kamer. Dat is de heer Amhaouch namens het CDA.

De heer Amhaouch (CDA):

Voorzitter. We hebben een mooi debat gehad over innovatie. Nederland, als klein land, het land dat bekendstaat als het land van klompen en kaas, heeft veel meer in huis. Ook naar de toekomst toe heeft het gouden kansen in huis om wereldwijd impact te blijven maken voor de nieuwe economie. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de doorontwikkeling van de mainportstatus van Brainport Eindhoven onderdeel is van de coalitieafspraken;

overwegende dat Brainport Eindhoven, nu en in de toekomst, een cruciale bijdrage levert aan het duurzaam verdienvermogen en de strategische autonomie van heel Nederland en Europa;

constaterende dat de bedrijven in de Brainportregio een belangrijke katalysator zijn voor de hooginnovatieve maakindustrie en bijbehorende toeleverende mkb-bedrijven in bijna alle regio's van Nederland en dat het rapport "Elke regio telt" adviseert om in alle regio's kansenagenda's op te stellen voor economische ontwikkelingen;

constaterende dat de bijzonder grote knelpunten op het gebied van onderwijsinfrastructuur, de arbeidsmarkt en de netcongestie ervoor zorgen dat een zeer noodzakelijke schaa sprong wordt geblokkeerd;

verzoekt de regering om samen met de regio acties te ondernemen voor de doorontwikkeling en schaa sprong van de mainport en bij het eerstvolgende bestuurlijk overleg af te stemmen hoe de knelpunten op het gebied van onderwijsinfrastructuur, de arbeidsmarkt en de netcongestie kunnen worden opgepakt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Amhaouch, Romke de Jong, Van Strien, Thijssen en Kröger.

Zij krijgt nr. 127 (33009).

De heer Amhaouch (CDA):

Voorzitter. Dan een laatste punt. We hebben het in het innovatiedebat ook gehad over het aanjagen van de arbeidsproductiviteit. We zien dat we in Nederland een tekort hebben aan handjes en aan kennis en kunde. We hebben de motie ingediend, die de minister heeft opgepakt, om de productie-innovatie verder uit te werken, ook met het ministerie van SZW. Wij kijken daarnaar uit, voor het vierde kwartaal. Wij roepen het kabinet op om met echt concrete en goede plannen naar de Kamer te komen.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Amhaouch, voor uw inbreng namens het CDA. Dan nodig ik nu mevrouw Van der Plas uit voor haar inbreng namens BBB.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Dank u wel. Ik heb twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het omzetten van innovatieve kennis en kunde naar een product, dienst of proces ook wel "valorisatie" genoemd wordt en dat deze stap essentieel is voor de ontwikkeling van onze maatschappij;

constaterende dat het een speerpunt van het kabinet is om de impact van kennis te vergroten;

overwegende dat onze kennisbasis sterk is, maar de gewenste impact achterblijft;

overwegende dat uit internationale ranglijsten die het concurrentievermogen weergeven, blijkt dat de Nederlandse positie onder druk staat en dat andere landen grotere stappen maken;

verzoekt de regering om te onderzoeken wat wij kunnen leren van landen waar het valoriseren van innovaties beter gaat en dit te verwerken in een actieplan voor Nederland,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Plas.

Zij krijgt nr. 128 (33009).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in 2011 het regionaal-economisch beleid is gedecentraliseerd naar provincies zonder dat hier middelen voor beschikbaar zijn gekomen;

constaterende dat de financiering van gemeenten slechts tot en met 2026 structureel is geregeld en hierna de zogenaamde "ravijnjaren" beginnen;

overwegende dat provincies en gemeenten een belangrijke rol spelen bij het faciliteren van bedrijven die mooie, innovatieve technieken ontwikkelen die ons leven, onze omgeving en zelfs de wereld beter maken;

overwegende dat deze innovaties ervoor zorgen dat onze essentiële sectoren, zoals bijvoorbeeld de landbouw,

internationaal hoge ogen gooien vanwege hun efficiëntie en duurzaamheid;

verzoekt de regering om de provincies en gemeenten bij de Miljoenennota 2024 tegemoet te komen met een passende structurele financiering, zodat hiermee de inzet van provincies en gemeenten ook op het gebied van innovatie geborgd kan worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Plas.

Zij krijgt nr. 129 (33009).

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Dan wil ik gaaf afsluiten om deze kanjers, die hier de hele avond al aan het kopiëren zijn, maar ook hun collega's die elk jaar echt ten dienste staan van ons en zorgen dat wij ons werk kunnen doen, te bedanken. En natuurlijk ook alle andere staf van de Tweede Kamer en van de kabinetsleden. En collega's, bedankt voor de fijne samenwerking. Dit afgelopen politieke seizoen was het soms even botsen, maar dat hoort erbij. Ik wens jullie allemaal een heel erg fijn reces en een heel fijne vakantie.

(Geroffel op de bankjes)

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Van der Plas. Goed dat u ook nog even de staf noemt. Wij wensen u natuurlijk ook allemaal een fijn reces. Dan zijn we aanbeland bij de laatste spreker van de zijde van de Kamer voor dit tweeminutendebat en dat is mevrouw Gündoğan. En zij is niet alleen maar de laatste spreker in dit debat, maar ook van deze avond, in ieder geval van de zijde van de Kamer. Interrupties daargelaten dan. Achter het spreekgestoelte, zullen we het dan maar benoemen.

Mevrouw **Gündoğan** (Lid Gündoğan):

Voorzitter. Ik heb een paar paradepaardjes in deze Kamer. Ik geloof dat de mondiale schuldenberg er een van is en dat precisiefermentatie en land sparing er een paar andere van zijn, even zo top of head. Deze motie gaat over precisiefermentatie, want ik ben er, zeker na het boek van George Monbiot, van overtuigd dat dat de weg voorwaarts is om zowel geld te verdienen als het klimaat te redden. Vandaar.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat een quickscan van de Nederlandse inspanningen op het terrein van precisiefermentatie weinig concrete ambitie aan het licht heeft gebracht;

overwegende dat precisiefermentatie de potentie heeft om eiwitten en vetten te vervangen met slechts een fractie van de ecologische voetafdruk van traditionele landbouw;

overwegende dat andere grote mogelijkheden zoals de VS en China hier wel een topprioriteit van hebben gemaakt met het oog op voedselzekerheid en -betaalbaarheid;

overwegende dat de gereserveerde 60 miljoen euro voor cellulaire agricultuur in vergelijking met de inspanningen van diverse grote concurrenten op landbouwgebied niet voldoende is;

verzoekt de regering om nog dit jaar beleidsopties in kaart te brengen waarmee Nederland kan inzetten op het weg nemen van drempels en op een leidende rol van het Nederlandse bedrijfsleven inzake precisiefermentatie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Gündoğan.

Zij krijgt nr. 130 (33009).

Dank u wel voor uw inbreng, mevrouw Gündoğan. De minister heeft aangegeven dat zij een schorsing van zeven minuten nodig heeft, om precies te zijn. Dus ik schors voor zeven minuten en dan gaan wij verder.

De vergadering wordt van 23.43 uur tot 23.51 uur geschorst.

De voorzitter:

Aan de orde is het tweeminutendebat Innovatie, naar aanleiding van een commissiedebat dat is gehouden op 21 juni 2023. We hebben net de termijn van de Kamer gehad, waarin een aantal vragen zijn gesteld en een aantal moties zijn ingediend. Er zijn, om precies te zijn, zeven moties ingediend.

Ik geef de minister van Economische Zaken en Klimaat het woord om de vragen te beantwoorden en de moties te appreciëren.

Minister Adriaansens:

Voorzitter. Dat zal ik doen. Ik zal het ook snel doen.

De motie op stuk nr. 124 geef ik graag oordeel Kamer.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 124: oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

Voorzitter. De motie op stuk nr. 125 geef ik graag oordeel Kamer.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 125: oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

Voorzitter. De motie op stuk nr. 126 geef ik graag oordeel Kamer.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 126: oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

Voorzitter. De motie op stuk nr. 127 geef ik ook oordeel Kamer.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 127: ook oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

Toen kwamen er een aantal vragen van de heer Van Strien. Gezien de volgorde neem ik die nu even mee.

De voorzitter:

Dat is helemaal prima.

Minister Adriaansens:

De eerste vraag ging over een brief over de doelen van Techleap en de andere spelers in het ecosysteem te betrekken. Dat zal ik doen.

De tweede vraag ging over de analyse van NMT op strategisch aanbesteden. Hij vroeg of ik daar een reactie op wil sturen. Dat zal ik doen.

De derde vraag had te maken met een rapport, een analyse die ik in ontvangst heb mogen nemen over de kennissteden. Het verzoek was om daar schriftelijk op te reageren. Dat zal ik ook doen.

Voorzitter. Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 128 van mevrouw Van der Plas over valorisatie. Die geef ik graag oordeel Kamer.

De voorzitter:

Bij de motie op stuk nr. 128 noteren we ook "oordeel Kamer".

Minister Adriaansens:

De motie op stuk nr. 129 zal ik helaas moeten ontraden. Ik heb ook in het debat toegelicht waarom ik dat doe. Er wordt namelijk gevraagd om tegemoet te komen aan de provincies en gemeenten met passende structurele financiering. Dat is ingewikkeld. De provincies en gemeenten hebben eigen middelen en instrumenten. De hoogte daarvan verschilt per provincie. Daarnaast zijn er nog een aantal Europese regelingen. Ik kan dit dus niet toezeggen. Ik moet de motie op stuk nr. 129 dan ook ontraden.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 129 is ontraden, ook onder verwijzing naar het debat.

Dan gaan we naar de motie op stuk nr. 130.

Minister Adriaansens:

Ik ga aan de indiener vragen om de motie op stuk nr. 130 aan te houden. Die ligt namelijk op het domein van LNV. LNV geeft via het NGF-programma Cellulaire agricultuur al prioriteit aan dat onderwerp. Er zal dus gekeken moeten worden hoe dit verzoek daarin past. Dat kan ik niet beoordelen.

De voorzitter:

Ik kijk even naar de indiener. Is zij voornemens om, naar aanleiding van deze toelichting, deze motie aan te houden? Als de motie in stemming wordt gebracht, is het oordeel "ontraden", begrijp ik? Dat klopt, hoor ik de minister zeggen.

Mevrouw Gündoğan (Lid Gündoğan):

Ik snap wat de minister zegt. Tegelijkertijd heb ik op de antwoorden van een eerdere motie op het terrein van LNV zó lang gewacht dat mijn grote zorg is — dan komt het toch weer terug bij EZK — dat we echt vanuit concurrentieoptiek worden ingehaald. LNV is hier namelijk wat traag in. Ik maak me grote zorgen dat het vlees mogelijk anderszins niet "made in Europe", maar "made in China" of "made in the US" is. Ik zou dat doodzonde vinden. We hebben hier namelijk veel kennis en infrastructuur.

Mijn verzoek aan de minister zou het volgende zijn. Ik wil deze motie best aanhouden. Mijn vraag is wel hoe we hier dan tempo in gaan maken.

Minister Adriaansens:

Vanuit mijn portefeuille kan ik in ieder geval aangeven dat de precisiefermentatie wordt opgenomen in de KIA LWV voor de komende — wat een vreselijke afkorting — KIC-periode. Daarbij gaat het om de kennis- en innovatieagenda die we voor de komende periode gemaakt hebben. De afkorting KIC staat voor het Kennis- en Innovatieconvenant. Daar hangen de agenda's dan weer onder. Daar wordt dit in ieder geval in meegenomen.

Er is ook een raakvlak met de Nationale Technologiestrategie, die wel onder mijn verantwoordelijkheid valt. Daar horen ook de agenda's voor de sleuteltechnologieën bij. Die verwachten we af te ronden in Q4 2023. Ik weet nog niet of dit daar een onderdeel van uitmaakt, maar er komt in ieder geval een moment om daarop te reageren. Als het echt LNV betreft, dan moet ik daarnaar verwijzen.

De voorzitter:

Ik kijk even naar mevrouw Gündoğan. Als u de motie in stemming brengt, noteren we "ontraden". Of houdt u de motie toch aan? Ik vraag dit even, omdat de mensen achter de schermen zo meteen bezig gaan met het klaarmaken van de stemmingslijsten.

Mevrouw Gündoğan (Lid Gündoğan):

Ik breng 'm toch in stemming. Ik snap de afwegingen wel, maar ik hoop op deze manier druk te blijven uitoefenen vanuit het parlement.

De voorzitter:

Dan zetten we 'm op de stemmingslijst en noteren we "ontraden".

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Hiermee zijn we, nog voor 0.00 uur, aan het einde gekomen van alle debatten van vandaag. Ik dank iedereen weer voor hun aanwezigheid.

We zijn echter nog niet klaar voor vandaag. We gaan nu namelijk een uur schorsen, zodat de stemmingslijsten in orde kunnen worden gemaakt en u alle stemadviezen kunt wegeven en opstellen. We komen over een uur terug om te stemmen en om de balans op te maken na dit mooie parlementaire jaar.

De vergadering wordt van 23.56 uur tot 1.02 uur geschorst.